

Klimat- och näringslivsdepartementet

e-post: kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Fortums yttrande över delbetänkande Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter

Fortum som är en av Nordens största aktörer inom kärnkraft, tackar för möjligheten att avge yttrande över ovan rubricerat ärende. Genom vår delägda kärnkraft i Sverige, samt både hel- och delägd kärnkraft i Finland, har vi omfattande erfarenhet av vad det innebär att driva och utveckla denna typ av verksamhet. Vi har nyligen genomfört en omfattande förstudie avseende förutsättningarna att bygga ny kärnkraft i Norden. Fortum fortsätter nu arbetet med att utveckla konkreta projekt för nya reaktorer i både Sverige och Finland.

1 GENERELLT

Fortum ser generellt sett positivt på utredningens förslag. Att tillståndsprövsprocessen blir mer uppbyggd av byggstenar som är oberoende av varandra och i vissa fall frivilliga är mycket positivt. Även om den finska tillståndsprövsprocessen också är i förändring så ser vi att processerna efter genomförda förslag mer liknar varandra. Detta är extra positivt för Fortum som verkar på både den finska och svenska marknaden. Det är även positivt för den nordiska kärnkraftsbranschen som helhet då det bidrar till att göra Norden till en mer enhetlig kärnkraftsmarknad, vilket ökar intresset hos potentiella leverantörer. Nedan följer specifika kommentarer på utredningens förslag.

2 SMB I PIB

Fortum har förståelse för att det finns en växelverkan mellan underlag till principbeslutet och beslutets verkan som bindande på framtida processer som inte är helt enkel att navigera. Det är viktigt att uppfylla Århus-konventionen, men Fortums ståndpunkt är att konventionens syften inte nödvändigtvis betjänas av att fler miljöbedömningar läggs till de två som redan idag krävs för ett nytt kärnkraftverk: en strategisk miljöbedömning i planprocessen och en specifik miljöbedömning i miljöbalksprocessen. Att liknande frågor ska behandlas i flera olika samråd och miljöbedömningar medför inte att allmänhetens insyn och möjligheter att påverka stärks. Det är en risk att det istället skapas en splittrad och svårnavigerad bild av var allmänheten kommer in i prövningen.

Med det sagt skulle en SMB kunna vara en god idé om den gjordes av en statlig myndighet för kärnkraftsprogrammet som helhet, dvs. att ett antal möjliga platser pekades ut som lämpliga för kärnkraftverk. En sådan plan passar tydligt in i direktivets bestämmelser om när en SMB ska tas fram. Att sökanden tar fram en SMB

2025-02-25

för ett enskilt projekt utöver den SMB som redan tas fram för detaljplanen och den MKB som tas fram för miljöbalksansökan ser Fortum dock inte som önskvärt.

3 RÅDIGHETSFRÅGAN

Utredningen föreslår i avsnitt 12.2.3 att förhandsbesked eller tillstånd inte ska förenas med krav på rådighet. Fortum tillstyrker denna bedömning. Det kan i detta sammanhang noteras att krav på rådighet i just tillstånd till vattenverksamhet utgör en udda praxis där domstolarna gett vikt till ett förarbetsuttalande till 1983 års vattenlag som inte tycks tjäna till att lösa något visst problem eller skydda något särskilt intresse. I praktiken är rådighetsproblem självsanerande eftersom projekt inte kan utföras utan rådighet.

4 7 KAP. 29 § MB-TILLÅTELSE

I sista stycket avsnitt 7.1.2 anger utredningen att ett principbeslut kan, beroende på omfattningen av beslutet och eventuella villkor som fogats till det, innebära att regeringen har tillåtit att ett Natura 2000-tillstånd ges enligt 7 kap. 29 § andra stycket miljöbalken. Fortum tillstyrker att en sådan tillåtelse bör kunna ges i principbeslutet. Lagstiftaren bör överväga om det även bör framgå av lagen om principbeslut för vissa verksamheter att denna möjlighet finns.

5 ÖVERFÖRINGEN AV TILLSTÅND

Fortum tillstyrker att överföring av tillstånd formaliseras i lag. Fortum noterar även att 14 a § i förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet är öppet formulerad. Texten i 8.4.4 talar dock om att ansökan om överföring av tillstånd vid nyetablering av kärnkraft bör ske samordnat med ansökan om provdrift. Det är oklart för Fortum om detta är en begränsning av möjligheten att överföra tillståndet vid andra tidpunkter. För att tillåta större flexibilitet i utarbetandet av affärsmodeller bör man inte begränsa överföringen till en viss fas.

Fortum anser vidare att även principbeslutet bör kunna överföras med en motsvarande prövning, och att detta bör formaliseras i förslag till lag om principbeslut för vissa verksamheter.

6 FÖRTYDLIGANDE I PRINCIPTILLSTÅNDET

I ansökan om principbeslut ska anges information om ”den planerade verksamheten i sig”. På sidan 213 ges lite exempel på vad som kan anges: ”vilka anläggningar, antal, effekt, utbredning, övergripande teknikval, kylmetod och bränsletyp.” En del av de angivna exemplen överlappar av vad som kommer att beskrivas under ”leverantörer och teknik i den mån detta är bestämt”. Det är således oklart vad formuleringen ”den planerade verksamheten i sig” ska medföra för ytterligare redovisning från den sökande. Fortum föreslår att formuleringen i själva lagtexten förtydligas så att det bättre framgår vad som behöver redovisas.

2025-02-25

7 AVSAKNAD AV EN BYGGSTEN

Fortum har identifierat att det saknas en byggsten som inte omfattas av dialogen om själva tillståndprocessen eller den mer formella processen avseende förhandsbesked. Det som saknas i regelverket är en möjlighet att föra en teknisk dialog med myndigheten med ett lärande syfte utan tyngande dokumentation och krav på ställningstagande från myndigheten. Förebilden är den "pre-licensing" process som genomfördes med leverantörer och SSM under 2024.

8 MÖJLIGHET TILL ATT INFOGA FLERA PLATSER I DIP

Fortum ser att det kan finnas fördelar med att kunna ansöka om DIP för flera platser i samma ansökan. Om ansökan för en plats skulle få avslag på grunder som är svåra att genomskåda i förväg exempelvis säkerhetspolitiska eller försvarspolitiska skäl så tappar den sökande tempo och behöver skicka in en ny ansökan för en annan plats. Om flera platser skulle kunna anges i samma ansökan skulle detta kunna undvikas. Naturligtvis under förutsättning att inte alla platserna blir underkända. Möjligheten att ange flera platser användes av Fennovoima i den finska processen.

Fortum Sverige AB:s handläggare i detta ärende är Per Claesson tel. 070-5569439 e-mail: per.claesson@fortum.com

Med vänlig hälsning
Fortum Sverige AB

Anton Steen
Vice President, Corporate Relations Sweden